

Kad bi drveće hodalo...

"Ne znam kada je cijeli proces točno započeo, ali zato pamtim dan kada je naš biom Republiku Hrastovsku prvi put posjetilo drvo koje nije Hrast. Ona je po nacionalnosti bila Jela imena L. Tada smo mislili da će ostati zauvijek kod nas – premda je većina kolega Hrastova od prvoga trenutka nije voljela, ja sam smatrala kako zaslužuje priliku. Djelovala je veoma elegantno, ali nesretno.

-Oh, kako vi Hrastovi neslobodno živite – primijetila je još s ulaza u Hrastovsku.

-Ti nemaš pravo suditi o tome, jer ne poznaješ nas, naša primanja niti naše potrebe – upozorio ju je postariji Hrast J.

L. se uvrijeđeno povukla, a ja sam nagovorila ostale Hrastove i Hrastice da još jednom razmisle bi li je mogli primiti u šumu kao nama jednaku; najzad, tko zna kakvi su je uvjeti primorali da napusti šumu Jela – većina voli biti među sebi sličnima tako da sama činjenica da je pobjegla znači da nije u zavidnoj situaciji. Nekoliko punih dana uvjeravala sam ih da poklone povjerenje novoj članici našega bioma.

Za L. smo pronašli lijep kutak na rubu šume za slučaj da se odluči vratiti svojim jelama. Dan po dan polako je stjecala povjerenje mojih suhrastova, no meni nije nijednom zahvalila što sam se založila za njezin ostanak. Kao da je poprimila jednu potpuno novu osobnost dok je ozarene kore i blistavoga granja govorila o svojoj domovini.

-Tamo je dopušteno slobodno se kretati – gotovo je uskliknula šetajući od jednoga do drugoga Hrasta, dok su Hrastice s neskrivenim divljenjem promatrale njezinu glatku, njegovanu koru i gustu, no tako lepršavu tamnozelenu krošnjju koja je padala ravno niz dugačke, lijepo oblikovane grane.

-Ista je stvar dopuštena i ovdje – morala sam se uključiti, vidjevši kako L. polako okreće cijelu situaciju u svoju korist iskorištavajući nepozornost ostalih. Naime, kako su je cijelu odmjeravali, nisu bili u stanju istovremeno koncentrirano slušati što priča, već su se ograničavali samo na klimanju glavama. Priča o bajkovitim Ujedinjenim Državama Drveća kao preteči Drvene Unije već je prihvaćena ne samo kao činjenica, već kao ideal kojemu svi Hrastovi teže. Zacrtili su sebi u deblo kako pod svaku cijenu moraju postati dijelom toga ekosustava s puno drveća različitih korijenja, ali bez korijenja. Tamo se događa ono što je nama nezamislivo – drveće bjelogoričnoga i crnogoričnoga tipa živi zajedno, čak ih i miješaju pa nastaje miješano drveće.

-Što vas onda sprečava da se krećete? – upita L. naizgled naivno – Svatko je ukopan u svojoj poziciji umjesto da trči i iskusi slobodu.

-Nije na Hrastovima da trče – pokušala sam je urazumiti – Mi smo drveće. Mi dišemo i razmišljamo, upijajući osjećaje drugih živih bića. Misli prenosimo preko dijeljenih sastojaka u tlu koje upijamo korijenjem.

-Prošlo je doba korijenja, prijatelji – nastavila je L. kao da nisam ništa ni rekla – Ostavite sve što vas sputava, jer se ne morate nikome dokazivati. Svi možete raditi ono što volite; vjerojatno će među vama biti i odličnih letača. Mi često organiziramo natjecanja koja budu na televizoru putem kojih otkrivamo talente. Brinemo za sve vrste nadarenosti, ali doista uspijevaju samo najbolji.

-Što je televizor? – upita netko.

-Čarobna ploča preko koje možeš vidjeti, čuti, omirisati i dotaknuti nešto što je jako, jako daleko – objasni L. – zato vas pozivam na jedno takvo natjecanje, birat ćemo najljepši Hrast.

-Kako ćemo doći do tamo? – upita J.

-Doista, kako ćete doći? – upita L. – Ne vjerujem da biste rado ostavili korijenje. Ali šteta je da tako lijepo drveće neće imati svoje mjesto na televiziji.

-Pa, morat ćemo nešto smisliti – reče J. – Otkrij nam svoju tajnu hodanja! Kako si nadovezala noge za korijen?

-Korijena uopće nema, prijatelji moji! – nasmijala se L. – Maknut je, a noge su pričvršćene umjesto njega. Zar ne bi bilo lijepo kada biste i vi mogli posjetiti mene koji put?

-Zar nećeš ostati ovdje? – upitale su Hrastice uglas.

-Moram kući, ali svakako mogu zapisati ako želite noge – reče L. vadeći veoma tanak papir i olovku.

-Od kojega je materijala ta pločica na kojoj pišeš? – morala sam upitati.

-Ona ne može trčati pa zato ne želi ni da mi trčimo! – uzviknuo je Hrast H. – Ona ne želi slobodu od korijenja koje nas drži prikovanima i onemogućuje nam kretanje! – Sveopći žamor pretvorio se u odobravanje. Nisu mi dali priliku da objasnim, već su me upravo svojim korijenjem i granama progurali gotovo do Smrčke. U trenutku kada sam se našla tamo, imala sam šest grana manje i kora mi je bila izderana na nekoliko mjesta. Iz lišća mi je curila smola.

Ostali Hrastovi i Hrastice nisu ni trenutka razmišljali o vjerodostojnosti Jelinih teorija, kao ni o samome procesu stavljanja nogu. Nisu pomislili o posljedicama koje bi taj čin nosio – kako bi se hranili, kako bi komunicirali? Ako je odbacivanje korijenja početak, što bi slijedilo? Čega bi se morali riješiti, a što bi pak bili prisiljeni dati zauzvrat?

Zaglavljena na granici Republike Hrastovske i Smrčke, primijetila sam kako je ta zajednica smreka gotovo duplo praznija nego protekli put kada me je podzemna voda odnijela do tamo. Nekoliko velikih željeznih strojeva obrađivalo je zemlju na granici, a Smreka nije bilo. Jesu li spavale, odselile ili radile u strojevima, ne znam. Oni su, naime, uvjet željeznih nogu prihvatili među prvima te su sada punopravni članovi Drvene Unije. Uskoro su do mene domarširali carinici te me odlučili pod svaku cijenu maknuti s granice – nakon što običnim guranjem nisu uspjeli, donijeli su pilu.

-Ovo moraš proći prije ili poslije, jer je nastupila kriza i vrijeme je za bolne rezove – uvjeravali su me. Kao stablo, nisam se mogla opirati – usput, L. nije spominjala nikakvu krizu – tada sam shvatila kako je jedini način postati dijelom njihovoga sustava da bi ga se pobijedilo iznutra. Moja je kora doista bila u lošem stanju – dugo je nitko nije bio oličio bijelom bojom kako bi ostala očuvana, tako da je bila doista oguljena i neprivlačna. No, komadi boje ostat će zauvijek – nijedna vremenska nepogoda nije dovoljno jaka da bi je oprala.

Pila je bila bežična – zvuk bješe nepodnošljivim. Visoka frekvencija tresla je sve okolno drveće, ono s korijenjem kao i ono bez njega, a nikada dotad mi se nije dogodilo ništa toliko bolno kao ovi rezovi. Prvo su mi podrezali sve grane koje nisu imale pravilan geometrijski oblik – ne moram ni pričati koliko je smole bilo na sve strane. Deblo mi je stanjeno do maksimuma i moj opseg sada na najtanjemu dijelu iznosi manje od jednoga metra. Na krošnju su mi nalijepili mrtvoga granja kako bi bila gušća. Korijenje mi je odrezano – upotrijebili su zidarsku bušilicu kako bi izbušili petnaest rupa na prerezanome mjestu; zatim su u njih gurnuli čavle te prišarafili noge.

Veoma je nespretno i neobično pomicati toliku težinu – svaka je noga dugačka oko dva metra i građena od nekakvoga željeza, deblo mi je pretanko, a krošnja jednostavno preteška. Potjerana snagama reda – jer u Smrčkoj sam boravila ilegalno – udarila sam u trk te se tako dosta brzo i navikla na nov oblik. Slabost koju sam osjećala morala sam progutati i nastaviti dalje – no umor se brzo nagomilao te sam pala na tlo.

Probudila me je pjesma veoma neobičnoga drveta koje je stajalo pokraj mene i tehnički odlično plesalo; predstavio mi se kao M. i kloniran je kao crnogorično drvo koje je za komercijalne razloge raznim modifikacijama kore ponovno pretvoreno u bjelogorično. Godinama je radio u Ujedinjenim Državama Drveća kao zabavljač – nikada mu nisu pridavali status umjetnika, – a najzad je odlučio pobjeći. Našli su mu dvojnika veoma lako jer su morali nastaviti s šoubiznisom – tako čudne pojmove sada sam čula po prvi put.

Premda za par drveća nije veoma izgledno da bilo što uspješno naprave, M. je znao u čemu je princip cijeloga sistema – no nije mi ga htio otkriti radi moje sigurnosti. Pa ipak, ovo je stablo tvrdilo da je čekalo samo na mene – ugledavši me jednoga jutra pred tvornicom pokraj koje se skrivalo, shvatilo je da se dogodila nekakva promjena. Obećavši mi sigurnost, M. je zagrlio moje granje – toga se trenutka dogodila eksplozija kakvu svijet nije vidio – velika nas je bijela svjetlost progutala i našli smo se izvan prostora i vremena. Odjednom je sve bilo jasno.

Jela L. nije bila stablo, već vještački proizvod – audioanimatron prilagođen komunikaciji s drvećem. Ujedinjene Države Drveća uopće nisu postojale kao nekakav realan ekosustav, već samo kao reality-zona u kojoj drveću oduzimaju sve karakteristike drveta kako bi napravili dobru zabavu za široku publiku, dok je država drveća uništila samu sebe – tehnologija koja je napravljena da bi je štitila, najzad je ubila sve drveće. Bila je to spora, ali sigurna smrt – naime, kako je drveću nemoguće živjeti bez korijenja kojim upija hranjive sastojke, osjeća i razmišlja, ovo je drveće polako gubilo energiju i najzad prestalo činiti fotosintezu kako bi se potpuno ugasilo. Iluzijom da je drveću moguće živjeti bez kisika i vode te nametnutom konkurentnošću brutalno su očišćene sve livade od te nepoželjne vrste. Od njihovih su ostataka Jela L. i ostala tehnološka stvorenja izrađivala sebi praktične predmete, paralelno obmanjujući i ostale nacionalnosti koje su slijepo vjerovalle istima. Stvarne su šume izumrle i zapaljane, a zamijenjene su velikim nuklearnim tvornicama. Naposljetku smo M. i ja sve ovo saznali zbog kemijske reakcije između mojih ostataka bijele boje kojom su me bojali da bi spriječili propadanje kore i rezultatom svih postupaka što su ih na njemu činili kako bi iz crnogoričnoga postao bjelogorično drvo – naime, premazivan je nuklearnim ostatcima koji su u kombinaciji s bojom za ličenje veoma eksplozivni. Svaka intelektualnost bila je strogo kažnjavana, a talent potiskivan ukoliko nije bio od koristi vladajućima. Drveće istih i različitih nacionalnosti među sobom se posvađalo pa tako nije bilo prostora za eventualnu pobunu. Ukratko, svako drvo na svijetu nestalo je, a pojam je šume izbačen. Uz melankoličnu melodiju, M. i ja polako smo se rasplinuli i odlebdjeli prema beskraju. Ipak, naša slatka ljubav time nije završila – jedva da je i počela. Također, nijedno drvo nije otišlo bez oporuke – neka nas čuju pripadnici testament-generacije, jer naše je korijenje još uvijek duboko u tlu."

Tada je povjetarac utihnuo – sve je sjelo na svoje mjesto; polagano je padao mrak, nuklearne su tvornice ispuštale otrovan plin kroz dimnjake, životinje su se polako rušile, a ljudima je postajalo sve teže izdržati vrućinu i uzmanjkalo je kisika – broj je stanovnika drastično opao otkako drveća nema. *Nijedno drvo nije otišlo bez oporuke.*

Tako su dva mlada Žira shvatila kako na njima leži Zemljina posljednja nada.